

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

В един от романите на Ъруин Шоу главният герой оспорва популярната мисъл, че всеки човек носи в себе си по един роман. С една симпатична (поне на мен) интелектуална дистанцираност той твърди, че е срещал хора, които носят в себе си само по едно изречение, или в най-добрия случай по един къс разказ. Струва ми се, че в случая самият автор играе с няколкото възможни значения на написаното.

Разбира се, че темата за вътрешното богатство на човека не съвпада непременно с въпроса кой какво може или трябва да напише. Но според мен нещата все пак са свързани. Вярно е, че едни от най-интересните хора, които познавам, никога не са правили опит да напишат нещо за пред публика. Но пък си мисля, че за да напишеш нещо, което да интригува и вдъхновява не само теб, но и другите (роман, разказ, изречение), това нещо трябва да го е имало у теб и ти да си го износил, докато се оформи и укрепне.

Когато преди няколко години излезе *8 и половина* (моят сборник с осем разказа и едно кратко есе вместо заключение), бях, разбира се, много радостен и едновременно с това малко разколебан. Бях радостен, защото исках да напиша тези разкази и ги написах. Разколебаването ми идваше от усещането, че докато държа в ръцете си малката книжка (само

88 страници), не ми идва наум нищо друго, което бих могъл да напиша. Тези, които ме познават, вероятно ще се съгласят, че трудно мога да бъда определен като човек, страдащ от липса на самочувствие. Но честно казано, тогава у мен се прокрадна подозрението, че нося в себе си общо осем (при това не особено дълги) разказа и това е всичко.

После се замислих за друго. Възможно ли е в съвременния свят да разберем кой какво носи в себе си? Това е свят, в който всеки ежедневно общува с огромен брой хора по различен начин, на различни основания, а понякога и в различни свои качества. Това е свят, който стимулира по-скоро битовото воайорство, отколкото интелектуалното любопитство; свят, в който анонимни манипулатори решават какво да ти препоръчат да четеш или да видиш, кои факти да ти станат известни и чий коментар за тях да ти бъде настойчиво препоръчан. И най-важното – това е свят, в който съвкупната дължина на едномесечните есемеси, чатове, постове, туитове и т.н. на статистически осреднен тийнейджър е с обема на *Герой на нашето време* на Лермонтов. Тогава?

Когато излезе сборникът ми *8 и половина*, ме бяха поканили в едно телевизионно студио. Понеже беше неделя и поводът беше свързан с литература, а не с нещо от официалния публичен живот (с който тогава, а допускам и сега, мнозина ме свързваха), бях облечен с джинси и пуловер. Към неформалния ми вид се прибавяше и фактът, че бях дал

допълнителна почивка на обикновено тридневната ми брада. Една от приятелките на майка ми във Варна гледала предаването и след това ѝ се обадила по телефона. Била го харесала, обаче не могла да разбере защо съм без костюм и вратовръзка, при това небръснат. *И, маме* – разказваше после майка ми, – *аз като не знам защо си така, ѝ казвам — ами той сега нали е писател.*

Разбира се, че промените във външния вид не могат да направят някого писател. Но далеч не съм сигурен и доколко няколко издадени книги могат да постигнат това. А дали пък е възможно един човек, който носи в себе си само един разказ, да напише и публикува десетки романи или стотици разкази? И прави ли го това писател? Как познаваме кой създава стойности и кой само задръства и без това препълненото пространство, отредено за думите, със своята (понякога претенциозна) нищета? Все големи въпроси, които вероятно ще останат теоретично нерешени. Но на които четящият човек винаги дава конкретен отговор, когато затвори една книга.

Както и да е, сега за сборника. Този сборник с разкази се състои от две части. Първата част обхваща един нов цикъл от осем разказа, които публикувам за пръв път. Нарекъл съм го *Осмият ден от седмицата*. Това заглавие не съответства на заглавието на никой от разказите, които цикълът обединява, и (както обикновено става при мен) се появи случайно. Наскоро, в рамките на моите университетски занимания, дописвах една

статия, посветена на влиянието на времето върху представите за правото и обратно — на правото върху представите за времето. Докато ровех в разни източници, се замислих, че различните количествени измерители на времето, които използваме, имат коренно различен произход. Например сезоните на годината и циклите на луната са ни дадени обективно – те се основават на повторяеми движения на небесните тела, с чиято протяжност свързваме изтичането на време. По съвсем друг начин се определят часовете на деня и дните на седмицата. Разделяме денонощието на 24 часа, но можехме да го делим и на 12 (колкото са деленията на стандартния циферблат на часовника) или на 10, което от определена гледна точка би било по-удобно. Но съчетанието между прагматични аргументи и исторически натрупвания е довело до една система за отчитане на времето, която, без да е съвършена, нито единствено възможна, ние приемаме за валидна.

Подобно е и положението с броя на дните в седмицата. Въпреки че няма нито астрономическа, нито математическа пречка (може би само езикова) седмицата да има десет (или друго число) дни, ние сме приели, че те са седем. Предполагам, че за повечето хора седмицата е удобен измерител на време. Дава ти перспектива за един достатъчно дълъг период от време напред, а същевременно запазва възможността да обхванеш мислено този период и да си

направиш относително ясни планове.

Но поне на мен седмицата рядко ми е по мярка. Понякога ми идва къса. И тогава ми се иска да има поне още един ден в нея – осми ден. Друг път ми се струва необосновано дълга. Дните мудно се точат един след друг и не свършват. Сякаш са повече от седем – поне осем. Известни са много интерпретации на темата. Достатъчно е да си припомним популярната песен на *Бийтълс Eight Days a Week*, според която е възможно някой да обича някого по осем дни в седмицата.

В моя случай осмият ден от седмицата е тема, несъотносима към математиката. Осмият ден от седмицата е въпрос на усещане. За мен осмият ден от седмицата е символ на нуждата, а и на способността на човек да се откъсне от ритъма и от рамката на календара и да остане сам със своите си мисли и преживявания. Та искам да кажа, че всеки от тези осем нови разказа е заченат и износен през осмите дни от моите седмици. Това лято разказите само се родиха.

Във втората част от този сборник ще откриете (без никакви корекции) вече публикувания веднъж първи цикъл разкази наречен *Осем и половина*. Логично би било някой да попита дали имам някаква фиксация върху числото осем или върху неговото цифрово означение. Изкушавам се да пофилософствам по въпроса. Например ако се настроя на ре-

гистъра на претенциозния интелектуалец, бих могъл да поразмишлявам дали това не е свързано с факта, че полегналата осмица е знакът за безкрайност – а какво е човекът (о, боже), ако не безкрайност. Или пък ако превключам на регистъра на шегата и самоиронията, бих могъл да се зачудя дали осмицата не представлява две нули, качени една върху друга, което (поне в моя случай) пак си прави нула. Но истината е, че не знам какво ме свързва с числото осем. Най-правдоподобно ми се струва едно прозаично обяснение – моите възможности да се вдъхновявам, моите сили да се концентрирам и самодисциплинирам стигат само за толкова – да пиша по осем разказа. И после – антракт. Казвам *антракт*, т.е. *ще има следващо действие*, защото (дано не прозвучи заплашително) това лято открих, че ми харесва да пиша.

Септември, 2017